

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

LA SENMANA

Hi ha que triar. O á n' en Maura l' han enganyat ó es en Maura qui 'ns ha enganyat á nosaltres.

Va dir el quefe del Gobern que lo que s'intentava al Marroch no era ni podia ser una guerra; que tot se reduiria, en cumpliment del protocol d'Algeciras, á la ocupació al Riff d' una faixa de territori sense la qual el manteniment del ordre en aquella part del imperi havia de ser sumament difícil.

Y això no ha sigut veritat.

L'estat actual del Riff, disressis de la manera que 's vulgi, es un estat de guerra. Cert que no 's donan grans batallas, pero se surt och menos que á combat per dia, y per més que l' Gobern fa tot lo que pot pera ensucrar la píldora y amagarnos els perills de la situació, se sal que las kàbilas veïnhes de Melilla son en sa majoria enemigas nostras; qu'en tot aquell territori s' hi ha proclamat la «guerra santa» y que lo que va començar per una agressió aislada als traballadors de las minas, pot molt bé convertir-se—si es que ja no s' hi ha convertit—en una qüestió gravíssima, quals termes y resultats no així com així poden pronosticarse.

Lo més curiós—per no dir lo més cruel—es que

quan els morts ascendeixen ja á algunes dotzenes y sense embuts se confessa que ab els reforsos enviats al Africa no n' hi ha prou pera «mantener l' ordre» y fer callar als rifeños, en Maura, imperturbable com de costum, declara que tot això ja estava previst y que res succeix que pugui calificarse d'extraordinari.

De manera que tot allò que va dirse'n quan, l' endemà de tancar-se las Corts, se sollicità un crèdit de tres milions y pico de pessetas ab destino á Guerra, tot allò va ser en realitat una broma de mal genro. En Maura sabia perfectament lo que anava á succeir, y si contava al país quèntos pastorils y apacibles rondalles, era solzament pera distréurel y

manejarlo y embarcarlo ab més comoditat.

Donchs bé. Si nosaltres sabém fins ahont arriba la seva desaprensió, també don Antón sab quin es el parer del poble espanyol sobre aquesta guerra.

Las escenes, violentíssimes y emocionants, ocorregudes aquests dies á Madrid, abont la multitud ha oposat serias dificultats á la marxa dels trens que condueixen tropes cap al Africa, y las manifestacions de tot gènero que en diverses poblacions—Barcelona entre elles—s' estan contínuament registrant, confirmen y ratifiquen lo que desde l' principi s' havia declarat: el pais no vol la guerra.

Y no es que no la vulgui, perque—com ha dit algú—no la entén.

CONTRAST

—Volía despedirme de...
—¡Atrás!

—Venía á repartir unas medallitas...
—Pase V., señora!

Precisament es lo contrari.
No la vol, perque la entén massa.

PIF-PAF

CONTRA LA GUERRA

PERA aquell y pera tothom que, com nosaltres, estiguí convensut de que la guerra ab els rifenys es una torpresa inhumana, constitueix un deber includible combatèr-la en totes ocasions, ab tota mena d'armes y arrostrant tota classe de perills. Tot el valor necessari pera una guerra es fosa millor emplear pera la pau; qui exposa la seva vida y la seva libertat en favor de la vida dels altres, es bon xich més valent qu' el que defensa la vida propia assaltant una trinxera. No hi ha pas, donchs, cobardia en la campanya actual de Catalunya contra l'inserada guerra comensada al Riff.

No hi ha cap argument sério que aboni el malgastado de gent y de diners qu' hem comensat á fer. Díu qu' hem de portar la civilisació al Marroch. ¿Quina civilisació? Fa pochs días á Vilanova del Camí els ànims estaven excitadíssims contra unes pobres donas acusades de *bruixas*; en varias cases se revolcaven pobres històriques que creyan estar posseïdes del *dimoni*; corrien de boca en boca com á veritats comprobades notícies horripilants: un gibrell plé d'ayga que ni girantlo cap per vall volia vuydarse, un caball que moria *malmirat*, calaixeras que ballavan dansas infernals... las gents d'Igualada acudian á centenars al poble de Vilanova pera presenciar una anunciada lluïrança de mals esperits; una por mitjaval invadíà els ànims, pertorbava els cervells y feya fugir del poble als apocats. ¿Qu' es aquesta la civilisació qu' hem de dur al Marroch?

També hi ha qui assegura que 'ns convé expandirnos al Riff pera obrir nous mercats á nostres indústries. Examiném si nostre esperit comercial se mereix un sacrifici tan costós com el qu' estém fent. Tenim una indústria y un comers nostre, ben nostre: la publicació d'obras castellanes; tenim un mercat pera aquesta indústria, que no pot esser més excelent l'América Espanyola ahont milions d'habitants parlan la llengua castellana. Donchs, bé: la major part de llibres *castellans* que's venen á l'América *espanyola*, són editats y remesos per casas franceses, inglesas y alemanes. ¿Aquest esperit industrial y comercial es el qu' hem de desarollar á Marruecos?

Qui sab si en alguns esperits atàvics encara hi dura aquell sentiment religiós que feya veure ab joya tota guerra que fes regular la mitja lluna y fes avensar la creu. Però á Espanya ja no quedan més que indiferents y fanàtics; els primers no poden infiltrar un esperit religiós de què careixen; els segons farian un flach servet als fanàtics mòres convertintlos en fanàtics cristians; ni uns ni altres s'abriran convertir als servidors de Déu en esperits lliures, en creyents senzils y tolerants ó al menys en conciencias rígidas. ¿Es la nostra hipocresía religiosa, la nostra rabiosa intolerància ó la nostra mòrigateria beneyta, lo que hem de dur al Marroch á canonadas?

Quan França abandona els fusells pera entrar al Marroch als escoles y comers, á nosaltres se 'ns acut anar al Riff pera repintar ab or y sanch els colors esmortuhits de nostra bandera que preferiríam blanca. Si les llàgrimas de molts mares y de molts esposos poguessin convertir-se en balas, no duraria la guerra un parell de dies. A bon segur que 'ls que tenen la culpa d'aquests horrors sentirien la mulle al cervell.

JEPH DE JESPUS

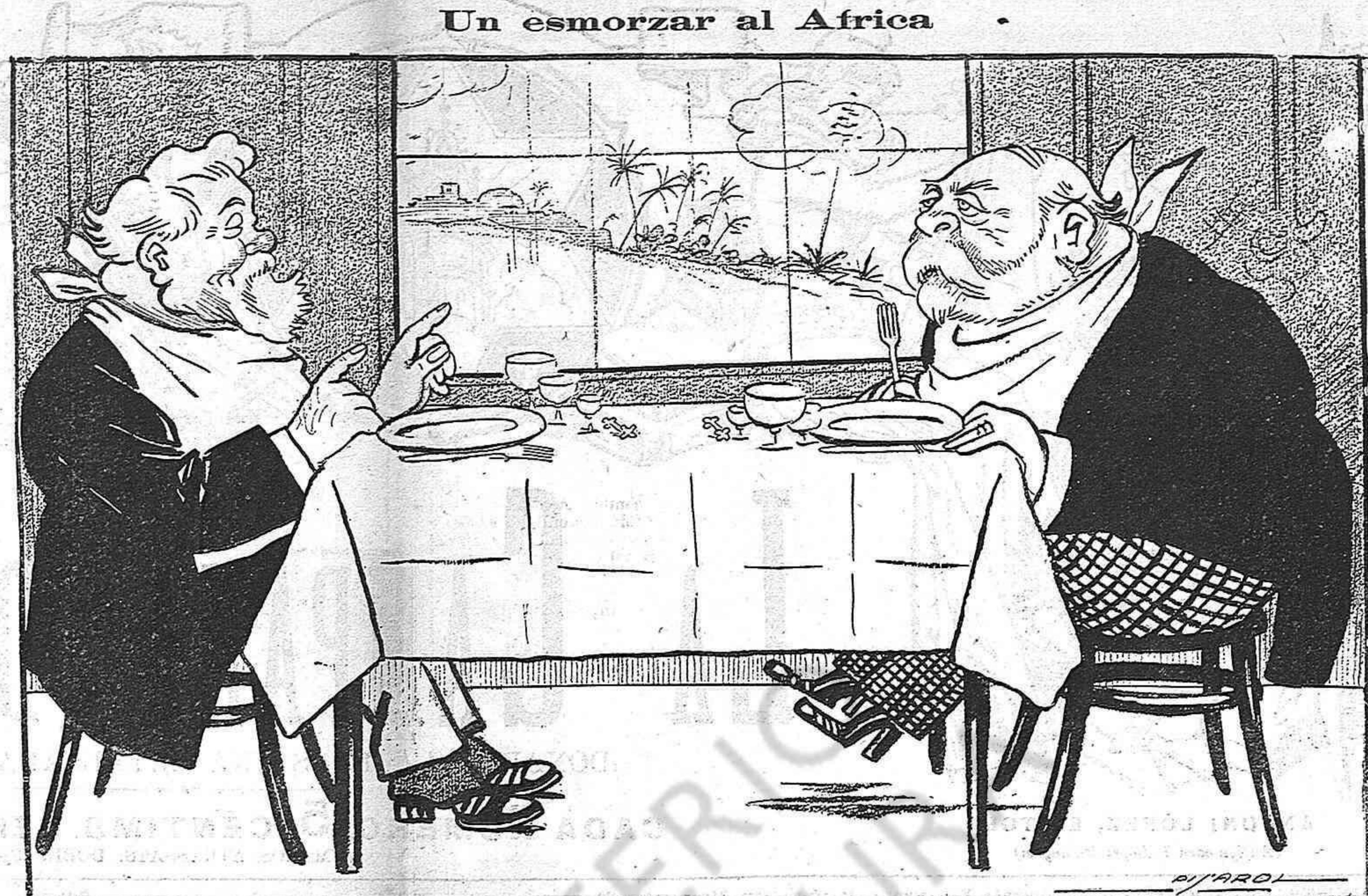
En la mort de Don Carles

N' dia vaig tenir el gust de dinar, a la taula d'un bon amic, amb un simpàtic i mondaníssim ex-militar carlista. Tot el temps del dinar departírem amigabilíssimament. Va contar-me, amb exquisida verve, episodis de la darrera guerra, ont havia servit a les ordens d'en Tristany. Va excusar habílment lo dels carabiners d'Olot i Sant Joan de les Abadeses. I per fi, com explicant la seua actual abstenció política, va dir-me: «Veieu, ara el carlisme es un partit casi exclusivament eclesiàstic; els seus periòdics típics són a manera de *La Hormiga de Oro*; un baf de sacrifícia s'en desprèn; i, certament, no es aquesta la tradició del partit!..

Avui, tot llegint la notícia de la mort de Don Carles, jo pensava en les paraules del vell guerriller. Me sembla veure'l encara, rient am fina i urbanísima amabilitat, dressant sobre la cadira el bust petit i sec, la copa a la mà, recalcant am moviments súbits de nirviós les recordances militars d'una vida acabada...

L'hora de la mort de Don Carles es una petita hora històrica. El carlisme acaba de morir com a tal

EDUARD D' INGLATERRA: — Vos m' heu convidat á menjar una perdiu, pero jo no la veig en lloc.
FALLIÉRES: — Espereuvs, home!... Ara 'ns l' estan cassant.

carlisme, com a consubstancialitat d'una causa i un home que li donava nom. Adéu, cavalcades fugitives per la muntanya, memòries d'una cort ambulant i bohemia, ecos de romancer, capellans qui treien el breviari sota el puny de l'espasa per assistir als meteixos que feien fusellar, en un romanticisme hugues heretat dels bisbes mig-evals ubriacs de sang i d'evangelii! Adéu, borles al vent sobre boines blanques i roges, siluetes de dames a cavall passant entre batallons, com la D. Blanca qu'en Mistral cantava a *Is Isclo d'or!*

Hi havia, entre l'home desaparegit i els seus vasalls, un contrast curiosíssim. El carlisme començà escollint per capitost, per excusa o cap visible d'un moviment naturalíssim de protesta contra l'affrancament constitucional, aquella pobre figura de Don Carles. María Isidro, ben fill de Carles IV, anima educada en la pobresa d'esperit d'una religió decaduda en superstició de defensiu i reliquia, brot d'una niça extenuada, paralel a n'aquell Carles II en qui els Austries espiraven miserableness... Am tot, els exèrcits de la primera guerra carlina varen esser superiors a la trista representació de llur rei. Hi havia encara una rudesa masclí de montanyes hostils, qui engrandia la causa per sobre la bavaràda de convent i el sò dels resos. Zumalacárregui tenia aires de capità llegendaris, aquells aires qu'en Galdós ha volgut imparcialment donar a tota la successió dels capdills absolutistes fins a Cabrera, uns aires d'epopeia popular ben paralela a la dels bandejets desde Rocaguinarda a José María o a Candelas. La guerra fratricida, en la primera etapa, tenia aquell buf tràgic dels grans conflictes qui posen sobre un palo la corona sanguinata dels fills d'Edip.

Però... la pureza de la causa degenerava. El constitucionalisme, victoriós, posava rels en tota la societat espanyola. El déu èxit l'afavoria: lligava als vells partidaris am la trama sutil dels interessos creats; i en les famílies ont el carlisme, com un signe hereditari de noblesa, se trametia a les noves generacions, a manera d'un acer de guerra, se tornava pose inofensiva d'aristòcrata, adhesió platònica a una causa que se reconeixia com a definitivament vençuda... El carlisme, veient intúit ja la seua propaganda com a reivindicació patriòtica, considerant caiguda per sempre la teoria del dret diví com origen de la potestat reial, va limitar-se ben prompte a lo únic viu encara de les tres parts del lema: la fe; i va tornar-se orgue exclusiu dels interessos religiosos, en lo que tenen de més *terre à terre*. El llenguatge dels seus periòdics va rebaixar-se fins al nivell més plebèu de l'escatologia eclesiàstica i les seues fulles arribaren a la gracia baixissima de les trones on la mort de Voltaire i la de Zola han estat falsificades am vileses de menjadors de morts i profanadors de cadavars...

A l'entretant, allà enfora, l'anti-dinastia, la reialesa proscripta, anava adaptant-se al medi estranger qui la transformaria en una ben diversa cort. Don Carles, ric, home de món, sensual, am vagues herencies d'Enric IV, o, millor, de Lluís XV, recorrerà la terra a la cerca de noves emocions de *blasé*. Després de l'Indostà fins a Amèrica, les multituds varen senyalar-se la seua silueta de bell varó, ungida d'una auríola de llegenda. ¿No heu vist passar vostaltres la seua ombra a través les pàgines de *Les Rois au exil*, de bracet amb en Milà o Servia? Després de 1868, ya poder veure empèdre també, des de Espanya, el camí de la proscripció a la rival antiga, Isabel. Venecia el va veure atravesar els seus canals am la glòria d'una majestat caiguda amb una certa grandesa de satanisme humà... Desíera, un vell fidel, reverentment, acudir a Loredano a besar la mà de l'idol; i els gondolers, desíera, se preguntaven sacrificadament, davant certes figures quixotils de venerables momies, si Don Carles contractava bufons... I el R..., des de les seus balcons magníficament oberts a l'aire de la bellissima ciutat republicana i noble,

devia pensar am terror en la contingència d'una sorpresa qui l'obligués a deixar la seua vida ideal de príncep desterrat i riquíssim per un trono enutjós i un regnat qu'hauria d'esser forçosament un desencant dels vells visionaris i una transacció vergonyosa am la modernitat...

Les filles, el fill, accentuaven l'airosa emancipació del vell esperit que llur pare, malgrat ell meteix, portava com un estigma... Oh, jo no parlaré de la vida privada, encara qu'un R... no té, en rigor, vida privada, per conseqüència de la propia majestat. Però l'hereu de la reiala carlina, aquest D. Jaume, *sportman* i aventurer, no es era tot un símbol de l'antítesi qui posa una família cosmopolita de grans senyors europeus al cap d'una multitud frenètica de regressius i de *beatos*?

GABRIEL ALOMAR

El problema del Marroch

L'ÀSPECTE COMERCIAL

S un fet innegable que totas ó casi totes las campanyas guerreras dels nostres temps tenen una causa y una finalitat eminentment econòmiques. Les lluitas de rassa ó de religió y las qüestions entre reys y prínceps, tenen ja molt poca realitat en l'època contemporània. Quan els soldats se dirigeixen envers una comarca ab els fusells y els canons, darrera d'ells hi van els viatjants de comers ab els mostruaris y l'industria ab les seves manufacturas. May l'història ha tingut una més veritable interpretació econòmica que en els temps moderns.

Les discordias de les potències europees, relativament á la qüestió del Marroch, han obehit en bona part á rivalitats mercantils. Y es evident que els francesos, ab la seua acció militar al Mogreb, perseguixen l'expansió comercial per aquell imperi. Darrera de l'accio militar hi va l'accio comercial, y á l'entorn dels campaments francesos s'hi estableixen els mercats.

Y l'accio d'Espanya? Té un aspecte comercial? Indubtablement. Ab l'accio militar tan tristament iniciada á Melilla, se persegueix un objecte mercantil. Aquest objecte no es exclusivament el de l'exploració de les mines, sinó un altre de més extens, que anem á explicar.

Ja fa temps que hi ha l'idea d'engrandir el nostre comers ab el Mogreb, que actualment es deplorable. El comers europeu, al Marroch, es el següent, segons dades del Primer Congrés Africanista Espanyol:

Inglatera	...	80 milions
Fransa	...	40
Alemanya	...	15
Italia	...	10
Espanya	...	5

Pera aumentar el nostre comers se considera necessari pel susdit Congrés la derogació del article 229 de las ordenanzas de Aduanas, que impedia el comers de cabotatge entre 'ls ports espanyols y las plassas d'Africa. En el volum del Congrés repetit, celebrat l'any 1907, sota les xifres anteriors s'hi posa la següent nota: «Esto es debido al artículo 229 de las Ordenanzas de Aduana, que impiden el tráfico comercial con Marruecos.»

En vista d'això, el govern deroga l'article referit. La seva derogació ha demostrat que 'ls comerciants

s'equivocaven. Derogat aquell article, el comers espanyol al Marroch no ha augmentat. Més aviat ha sofert uns descens.

Ara'res els comerciants atribueixen la mala situació dels negocis, al fet de que 'ls camins dels voltants de Melilla son insegurs, cosa que, segons ells, obliga á las caravanes de mercaderes moros á desistir de concórrer al mercat de Melilla, anantzen cap al mercat algerí de Marnia, qu' es més lluny, però que té 'ls camins segurs. Y ab el fi d'establir la seguretat per a la regió pròxima á Melilla, s'ha pensat ab la ocupació de Zeluán, lloc situat al sud de Melilla. D'aquesta manera creuen els comerciants que molts de las caravanes que avui se'n van cap á Marnia s'encarrilaran cap á Melilla, y el comers d'aquesta plàssia devindria floreixent.

Nosaltres creymo que en això s'equivocan els comerciants y el govern, del mateix modo que s'equivocaren ab lo del article 229 de las ordenanzas d'Aduanas. La ocupació militar de Zeluán, suposant que 's realisen ab èxit, alguna influència tindria segurament en l'increment del comers espanyol en aquella comarca. Pero aquest increment no tindrà gran importància. Las caravanes y els mercaders rifeños no prefereixen Marnia á Melilla pel sol fet de la seguretat dels camins, sinó principalment perque aquell mercat algerí els ofereix millors condicions pera 'ls seus negocis. Entre altres ventatjas, hi ha la de que á Marnia las mercaderías estan lliures d'impostos, mentres que á Melilla els impostos son de consideració. La situació comercial precaria de Melilla no's pot millorar fàcilment. Ab l'establiment del mercat francés de Nemours, el de Melilla encara empitjorarà.

Cal fer avinent que 'ls mercats del Marroch, bons ó dolents, son mercats pera 'ls moros, no pera Espanya. Mentres el nostre comers d'exportació ab el Marroch es d'un milió de pessetas, el d'importació es de cinquè sis.

Y pera una miseria de comers aném á perdre, lluitant al Riff, riuhades de sanch y milionades de pessetas?

Vegís, donchs, com fins desde l' punt de vista comercial ab que molts l' apoyan, l'aventura marroquina es un disbarat.

FULMEN

Tots els constants lectors de LA CAMPANA y 'ls molts mils que, á més dels habituals, varen llegar el nostre número de la setmana passada saben quàs resulta y ènèrgicament varem combatre en ell tota tentativa de guerra en el Marroch.

Donchs, malgrat això, malgrat la nostra decidida oposició á l'aventura qu'en Maura, contra la opinió unànime del poble, sembla voler comensar en el litoral del Riff, *El Progreso* té la despreocupació de dedicarnos aquestes ratllases:

«LA CAMPANA DE GRACIA, intentando justificar el mutismo de la prensa solidaria que no responde al clamor de indignación popular contra la guerra, publica ayer una caricatura...»

Als poquissims lerrouxistas de bona fé que 'encara existeixen els brindem aquesta original manera d'informar als lectors, tan propria del diari al qui tothom, y ab molta rahó, ha batejat temps há ab el títol de *Gazeta dels xinos*.

Sóls coneixent la classe de públic ab qui tracta pot concebirse que un periódich s'atreveixi á pro-

pinar á la seva parroquia rodas de molí de tant descomunal tamany.

De totes maneres, s'apareix l'*apreciable confrare del carrer del Peu de la Creu que ab la seva majaderia no 'ns ha molestat lo més mínim.*

Al contrari; segons com se miri, encare hem d'estarli agrahits.

Perque, d'haverli així ocorregut, qué li hauria costat al *Progreso* de dir que *La CAMPAÑA* calia por complacer a *Comillas* ó perque així li han manat el *Vaticano y la calle de Caspe*?

A n'ell sí que... tot li es patria.

El Correo Espanol, fent càlculs sobre 'ls possibles resultats d' una guerra al Àfrica, diu que «las mateixas causes produeixen els mateixos efectes».

Si la profecia resulta del tot exacta, estém ben garnits.

Perque ara, com deu ó dotze anys enrera, cada vegada que s'han embarcat tropes hi ha hagut al moll una comisió de piadoses senyoras que repartien als soldats medallades y escapularis.

Y... ja sabém el resultat que llavors de la guerra de Cuba va donar el repartiment d'aquests objectes...

El diari del *caudillo*, que tan indignat apareix aquests días contra la «guerra del Marroc», y tanta pena diu experimenter á la vista dels embars que à Barcelona's realisen, si la pena y la indignació que exhibeix son sinceras, hauria de pendres la molestia de fixar-se un moment en la seva secció titulada *Acció Republicana*.

En el número del passat diumenge s'hi llegia:

«Centro de Federación... tal:

• Hoy, gran baile con orquesta.

• Centro Radical... qual.

• Gran baile con postales, hoy domingo.»

Pois *El Progreso* las mans al pit y contesti: «Li sembla si fa gayre bon paper, al costat d'aquests anuncis, l'affección de que 'ls radicals estan posseïts? Els soldats embarcantse cap al Marroc. Els lerrouquistas ballant... Deliciosa acció republicana!

Don Carlos ha mort.

Ha mort de la malaltia que tant empenyo tenian els carlistas en ocultar y que desde feya temps l'obligava á estar poch menos que amagat en un hotel de Varese.

Diumenge á la tarda, rodejat dels seus íntims y després d'una curta agonía, va desapareixer del món dels vius aquest home que tan lamentable paper ha desempenyat en la nostra història.

Espanya no té, no pot tenir avuy per ell ni una sola llàgrima.

¡N'hi havia fet vessar tantas en vida!

• • •

¿Qué succeixera ara?

Probablement res.

Al morir don Carlos, mor també el carlisme.

• Que 'ls enterrin junts!

Belicoses per temperament y saragaters per càrrec, els rradiicals, cayent en les contradiccions de costüm, voldrían fer anar á la guerra á tothom.

Nosaltrés preferiríam que no hi anés ningú.

Diuhen ells, en defensa de la seva pretensió, que les excepcions son irritants.

Es clar que ho son.

Però... per anar més ben guiat, serà millor que això ho consultem á una persona que figura á la vanguardia del rrradicalisme.

Té la paraula sobre aquest assumptu el diputat ex-italià senyor Azzati.

LLORET DE MAR, 12 de juliol

Organisat pels elements carcas, prompte serà un fet en aquesta vila la constitució d'un somatén, adherit als demés de Catalunya. No's comprén, en el temps que correm de llibertat y democràcia, que hi hagi gent que 's preocipi de petites com l'assumptu que 'ns occupa.

La constitució dels somatenys á bon' hora vingué sempre y quan se tractés de portar un bé major, com per exemple, perseguitar als malfactors. Pero 'ls somatenys, per acordar, per avuy, tendeixen á monarquisar Catalunya, ser-vint a fidelitat á las institucions que, no satisfetes encara ab havernos liquidat un imperi colonial, se proposan acabar ab la paciencia de tots els espanyols. Meditin els republicans y lliberals de débò, que inconscientment se proposin ingressar al somatén, reflexionin una mica y avans de firmar la solicitut, prènguinse la molestia de llegir el reglament, y com que de seguir que les conviccions republicanes estarán renyides ab l'esperit y lletra del reglament, allavors en conciencia podrán obrar; pero sempre estableint aquest dilema: *República y servir á las instituciones monárquicas, no pot ser.*

Y, per acabar, dues paraules al Sr. Pif, organitzador del somatén: Valdrà més que 's cuidés de la seva fàbrica hont s'hi traballa més horas de les que la llei mana y hont hi ha bona part d'operaris menors d'edat, en competències aspirant á una plassa de cabot de somatén. No seria per demés que la Junta de Reformes Socials donés senyals de vida...

VILOVÍ (Girona), 19 de juliol

El dia 15 d'aquest mes ab motiu de celebrarse els exámens á las escolas municipals d'aquest poble va armars en un gran escàndol á l'escola municipal de noyas entre els senyors que componen la Junta local d'instrucció.

El motiu d'aquest escàndol, va esser que les quatre noyas que assistéixen á dita escola (que dirigeix la superiora del convent, dona inservible per tot) varen fer un exàmen de lo més dolent que s'hagi vist. Algú de la Junta que 's preocupa per l'instrucció, va protestar de l'abandono en que 's troba aquesta escola per part de la monja mestra, y ja la tenim armada per una hora. Ecls que més varen distingirse en aquest escàndol varen esser, un senyor de molts barra que no forma part de la Junta y una hermana que acompanyava á la superiora, coneguda pels grans escàndols que cada dos per tres arriba en el convent. Això era al dematí. A la tarda va tornar-se á reunir la Junta per firmar l'acta correspondent y, ja hi som altra vegada. El mateix que l'demàt havia protestat de l'abandono de l'escola, va volger fer constar que l'exàmen havia sigut péssim, y el nostre carboner,

faltant á la veritat descaradament, volia fer constar que l'exàmen havia sigut lluhidíssim. Després de molt disputar, el nostre berrendo, ab la barra que 'l caracterisa, va dir que, ó ell marxaria de Viloví, ó las dos escoles de noyas, la municipal y la sostinguda particularment per las monjas, s' agruparien en un sol colegi, baix la base, naturalment, de que el col·legi seria en el convent.

«Qué s'ha pensat aquest home? Fa tres mesos qu'és a Viloví y ja vol esser l'amo?

SANT PERE DE RIUDEVITLLES, 18 de juliol

Vehins de Sant Pere: Tots deviuen estar enterats de l'obertura del forn de la rabià, qual direcció va á compte dels accionistes següents: Dinerón, Noy Bó, Difunt, Cap de Fusta, Cap de Llauna, Gamarús, Penca, etc. Aquí teniu tota la plana major dels cocodrilos del nostre poble, aquests son els que ara ab la lluhera del pa voldrían treure's els blaus de l'esquena que des de l'dia 2 de Maig els fan molta picor. ¡Ay pobres curanderos! Al poble, que cada any va pagant comptes atrassats per culpa de vostras farsanterías, no es fàcil enganyar-lo, puig tots recordem les barbaritats dels expedients, que 's pagaven a catorze duros sense 'ls gastos, y á més la xanfaina de Piera, las passeras, las presóns, petróli, el pont, las grans obres del matadero, las fonts, que ara ab catorze rals tot se paga, mentre que ells hi posaven las pessetas á grats, á ff de poder agotar el pressupost que era dos mil pessetes més llarrach.

Veient aquest estaf de coses, sembla mentida que 'ls pochs principis que tenen no arriben més enllà, y 's posin coses al cap, que ells ja saben no més poden obtenir l'aplauzo de las personas que volen el poble esclau, y voldrían que ningú s'adonés de la seva mala intenció y que tothom s'adormís en el somni del pa de barras, y ella, tot tent el ganso, s'apoderarían de la vinya que 's la salut de tots nosaltres tan bons resultats els donava.

SANT CLIMENT DE LLLOBREGAT

De un acte d'asquerosa intolerància, comés pel ruchtor d'aquest poble, devem donar compte als lectors de *LA CAMPANA*. L'altre dia al vespre, en occasió d'estarse prenent la fresca, el veih Vila Bofill, conegut per ses idees lliure-pensadoras, va passar per davant seu el viatge portat per dit mossén. A la sensata actitud de indiferència del senyor Vila, respongué exasperat l'home negre aconstalhant irat y cridant: —Agenollis!... Agenollis, li dichia...

La prudència del citat veih, á qui la llei ampara ó hauria d'amparar quan menos, va evitar que la cosa no passés á mayores, encare que 'l rabiós capellà no deixés de trobar la sabata en son lloch.

ADVERTENCIA

Desde 'l número següent començaré en aquestes columnas la publicació d'una secció especial que constituirà una **Cronica de la guerra del Riff y en la qual se donarà compte de tot lo més notable y de interés más general que á n'ella se refereixi.**

Així mateix participem á tots els lectores que tinguin al Àfrica un fill, un germà, un marit, que ab molt gust, y suprimint la firma, publicarem les cartas que d'ells rebin y que per la seva naturalesa mereixin ser coneigudes per la opinió.

Notas al vent

Jo coneix—escola bé—una nació, que 's diu Fransa, qu'en materia d'embarcar hi té la més molt trencaa. Fés el cap víu, espanyol: vés qu'és tot així del Africa, vigila al amic francés y... no deixis embarcarte.

No molt lluny del Gurugú hi ha una fortalesa mora: desde allí algú, dia y nit, dispara cap al camp nostre. Tantas balles ¿d'on hont las treu? ¿Les hi regalan? ¿Les compra? Preguntaré al alemany: potser 'n sab alguna cosa.

La creu y la mitja lluna van jugar tot' una tarda: la creu quedó sense un ras: y l'altra... sense una malla. —¿Cóm es possible això? Donchs ¿qui's va quedar las ganancies? —Un parell de grans potencias que 's cuydavan de la banca.

Quan dos pobles s'agarbonan contra lleu y contra dret; quan neix á Europa un conflicte y ningú comprén per qué; quan al món s'arma un fandango que no té rahó de ser, altre la capa... y á sota, es segur, hi haurà un anglés.

El propòsit es bonich: volen civilisar l'Africa, fenthi entrà á onades la llum que 'l sigle gloriós escampa. El propòsit es bonich, pero, respónguem: Espanya, tocant á llum, ¿cóm está? —Ja té la que la lleu mana?

—Els moros son uns hipòcritas? —Els moros son solapats? —Els moros tiran la pedra y amagan corrent la mà? —Acaba d'una vegada y no parlis tant en va! Diga lis y ras: Ecls moros son lo mateix que 'ls cristians.

Conferència d'Algeciras que tant illustre vas da á Espanya y 'ns vas permetre alternar ab gent de tan bonas casas, ara que 'ns han dut el compte d'aquells bellas jornades, ara es quan ho coneixem... No 'ns has resultat poch cara!

—Qué'n penso d'això del Riff?... Atesas las circunstancies, vistos els antecedents, judicant els fets y 'ls actes, sentint lo que 'l Gobern diu y suposant lo que 's calla, això del Riff penso jo que será una gran riffada.

C. GUMÀ

Uns y altres

MENTANT el discurs de 'n Pau Iglesias contra la guerra digué *El Mundo*, de Madrid, que es preci evit lluitas interiors, doncha serà oferir un espectacle lamentable davant d'Europa.

Afirmà, ademés, que molts obrers que no combregan ab las idees de 'n Pau Iglesias s'havien separat de la *Casa del Pueblo*.

El Mundo parlà desde l'punt de vista del interés de classe burgés, prenentlo per aquest fals interès general que 'ls obrers no sabém veure, ni cap periódic de la burgesia es capás de demostrarlo qu'existexi.

El company Pau Iglesias, ab enlayrada conciencia de classe, que desgraciadament no té tot el proletariat espanyol, posà ab sus paraules el dit á la llaga, reflexion molt bé el sentir y el pensar del proletariat militant que sab veure això que no volgué veure *El Mundo*: que hi ha un antagonisme d'interesses que separa la burgesia del proletariat.

Si 'ls obrers no tingueren la mentalitat que 'ls ha donat l'educació burgesa, estaríen tots, en aquest assumptu, al costat de 'n Pau Iglesias, com hi estàrn sens dupte tots els socialistes sens distinció d'escoles, y 'ls senyors redactors de *El Mundo* y ab ells tots els que tenen interessos econòmics en aquesta campanya, haurian de defendre's els seus sols, encare que 'l fet asombrés á aquesta Europa burgesa que s'invoca, davant d'aquesta Europa burgesa que no veu, ni voldrà véurelo, que, tot just desembarcat al Africa l'exèrcit d'ocupació, s'hi que 'ls obrers del ferrocarril espanyol—á Melilla—s'queixan de la rebaixa dels jorals, *Publicitat*, 10 de Juliol, lo qual en bonas rahóno vol significar que 'ls obrers no sòls no guanyan, sinó que perdren, en aquestes lluitxes, impropies dels nostres temps. Això considerat, solament, des de l'punt de vista econòmic, qu'és l'únice que 'ns es dable tractar, tenint en compte que no disfrutem de cap llibertat política.

Davant d'aquest major interés de classe que persegueix constantment tots los burgesos per tots els medis, y del que n'és un petit, però significatiu, botó de mostra 'l retail transcrit, els obrers podrán abaixar el cap, si son com aquests supots dissidents de la *Casa del Pueblo*, per allò de que á la forsa 'ls penjan, però 'ls consciénts l'alséim pera dir á n'aqueixos economistas de pa sucat ab oli estil *El Mundo*: L'interés de classe burgés, y no l'interés general, ens sacrificia sense immediata ventatja per nosaltres y sense llunyan ventatja pels nostres fills. La fullaraca retòrica que amaga trassadament aquest interés de classe burges, no 'ns convenys. Nosaltres tenim y presentem els fets econòmics que la destruixen y 'ns diuen que 'l pervindré obrer no es á l'Africa. La retòrica política-econòmica de *El Mundo* mereix tot el nostre desprecí. En canvi, estém de cor y de pensament al costat de tots els homes que lluitin pera anular l'única causa que provoca 'ls conflictes humans, tant interiors com exteriors, d'una nació: la propietat privada. Heus aquí 'l responsable de totes las matansas.

JOSEPH PEAT.

REPICHS

C OSAS del amor.

L'infant Alfonso d'Orleans, cosí del rey, volia casarse ab la princeseta Beatriz de Coburg.

Pero, com que essent aquíta protestant, ell ja sabia qu'era inútil demanar á don Alfonso el reglamentari permís, resolgué passar-se sens, y tocant calladament el dos d'Espanya, se'n anà á Alemania, á la terra de la nuvia, ahont l' altre dijous va celebrar-se el matrimoni ab la major tranquilitat y alegria.

Ara, naturalment, ha succehit lo qu'era de suposar. Ab arreglo á las prescripcions legals, el rey ha exonerat al infant, las seves preeminentias li han signat retirades, se 'l ha borrat de no sé quines llistas... y la nova parella, engolfada en las conversas del seu viatge de nuvis, ha sentit tot això com qui sent ploure.

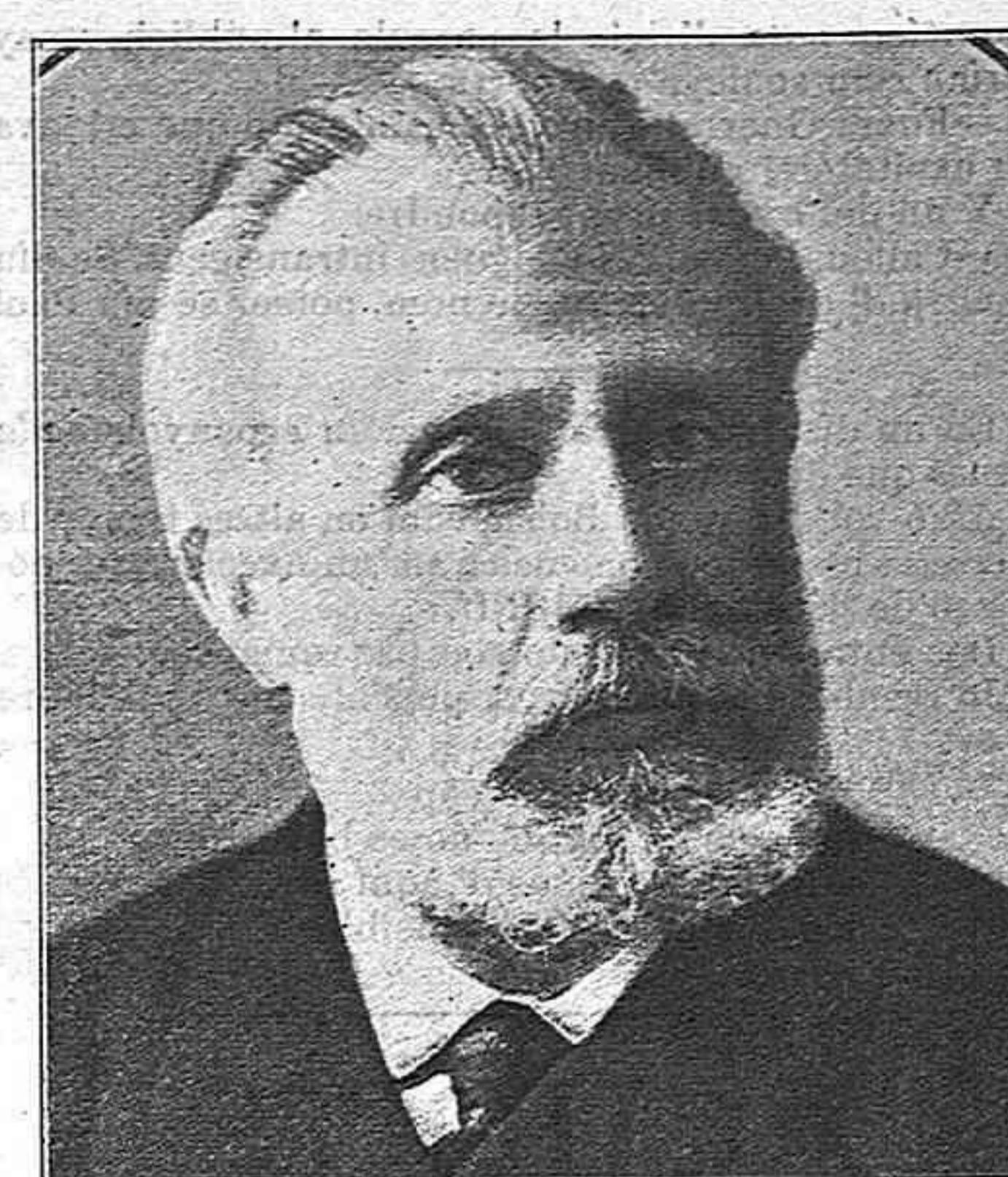
—Comentaris? Cap.

—Son plàtiques de família...

—Veuran vostès com de mica en mica tot s'arregla.

—Un poeta, á la *Casa del Poble*, va llegir l' altre dia uns versos entre 'ls quals s'hi destacavan, com una xurriacada, aquestas dues llinies:

—Fem homes sans dels esperits selvages que 's mouen al compàs d'aquells que 's menan. No es mala idea.

PAU IGLESIAS

Enèrgich y contudent, el quefe del partit socialista obrer ha sapigut interpretar ab clara expressió el sentiment de la Espanya que traballa y sufreix, sobre la guerra del Marroc.

No es en Pau Iglesias qui ha parlat en el meeting celebrat el diumenge á Madrid

anuncian pera dirigir la paraula al públich, ¿may diríau com se deya?... Guerra.

—Fuera Guerra! Fuera Guerra! —dú que cridava un exaltat del públich.

Y un del costat li va respondre:

—Calleu, home!... No sigueu intransigent. Se díu Guerra d' apellido, pero, de nom, potser se díu Paul!

En un dia, han baixat els valors espanyols *nada* menos que dos enters.

Aixó vol dir que la Bolsa, com en altres temps de luctuosa memòria, comensa á ser un excellent termómetro de la campanya al Riff.

Dos enters de baixa, no son pas romansos.

Ja resulta una pedregada pels atacats de la febre d' or.

Al enterarse del cop
va exclamá un que no es bolisista:
—Bé... las baixas d' aquí ray,...
¡las d' allá, son las sensibles!

ACUDITS

Confidencias entre senyoras casadas:

—¿Y cóm ho has pogut conseguir que 'n Rafel no surti de nits?

—Molt senzill. Ell fuma cigarrillos, eh?... Donchs jo cada nit, á un recó del quarto hi posava una punta de cigarro puro.

Un santó riffeny

Inculcant la santetat
per medi del sabatot.

—Vet' aquí que ara nosaltres podém dir que també tenim *atracció de forasters*.

Entre dues amigas:

—Sabs l' Amparo?... Festeja ab en Ramonetub' estiu passat se van prometre á la platja de Badalona.
—A la platja?... Pobra xicoteta, ja la planyo!
—Qué vole dir?
—Qu' es un mal pensament aixó d' edificar la felicitat damunt de la sorra.

A la peixera del Circul del Liceu:

—Tu, marqueset: ¿es veritat que t' casas?
—Sí, noy... Ja estich tip de donas!

CORRESPONDENCIA

Caballers: José Martorell, Domingo Guanter (a) Barber Castellonench, Pol, Ramón Valls, Ramón Román, José Delmau de Arenys, Pere E. Cura, Concepció Masller (a) filla del Furné de La Palmera, Sangre y Exterminio, y Joseph Barris y Juanola: En Layret té molla més sort que vostés.

Caballers: Pere Casablancas Sagrera, Lluïsa Quintana Llambí, Maco, Pere Cortacans (Llegidor de LA CAMPANA), Paquito, Un Pelat, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, Pep Serradell, y V. Borras y Baiges: Si no tot, part.

Caballers: F. R. D., J. M. M., M. G. y C. y C. Ll.: Endevinad!... Pero varen arribar una mica farts.—Pep Sistell: La poesia té un grapat de defectes; la conversa no més ne té un, però en capital.—A. Ros (a) Mossen Callena: Vosté té pasta. Y aquesta pasta, ben traballada, li pot donar més lluïment que la *Pasta Amor*. Avuy per avuy, no arriba á treure brilló.—J. S. Mas de las Valls: A la qüenta, la picardia y la gracia deuen anar molt caras, perque escassejan molt.—Pau Xicoy (a) Carcanda: En primer loch, aixó de que l' amor es estimació, resulta un pleonasm. Després, tingui present que 'ls cors bategan pero no suspiran... Y, finalment, convénça de que ni lo d' avuy ni lo del altre dia 'ns té cap utilitat.—Pepitu Utset y Turró: No 'ns tenim pas per infalibles. Potser es, senzillament, qüestió de gustos... ¿veu?... la d' avuy tampoch ens vá.—Ramón Dagá: Hala, brut!...—R. Matas: Repassats els sens *Singlets*, van á la panera tots.—Jipi Restaurant: Ja sé que 'l hi ha donat el títol. Ben fet home... El títol ray!... mentres no li demanin *La Femella*!...—A. D. P.: Una de las dos poesias es fácil que s' inserti. La carta no va, perque, en el fons, no 'ns sembla inspirada en un esperit prou just.—N. Ll.: Cartas de

fóra firmades ab initials... com si 'm parlessin en gringo.—Un navarcí: Y firmades ab pseudònim... com si 'm diguessin Llúcia.—Un de Sant Climent Sesbes: Lo mateix li dich.—Tres solucionistes: Enterats.—Joseph Vallés: Las imatges y frasses escampadas en la poesia no estan del tot malament. Ara, la tècnica versaire en lo que no acaba de fer el pés.—Un Lampista qu' està enamorat: Enamorat, ray, encare!... Lo pitjor es que vol ser poeta!...—Joan Carol: En els seus versos s' hi descobreix un sentiment poètic en agraç. Y aquest sentiment s' hi veu més en lo que amaguen que en lo que diuen. Va formal; si d' una estrofa á l' altra faig una pausa tancant els ulls y concentrant l' esperit, ... m' adono de que hi ha en vosté condicions pera fer quelcom de profit, ab temps y estudi.—P. Viader: ¿Qué 'm díu, home?...

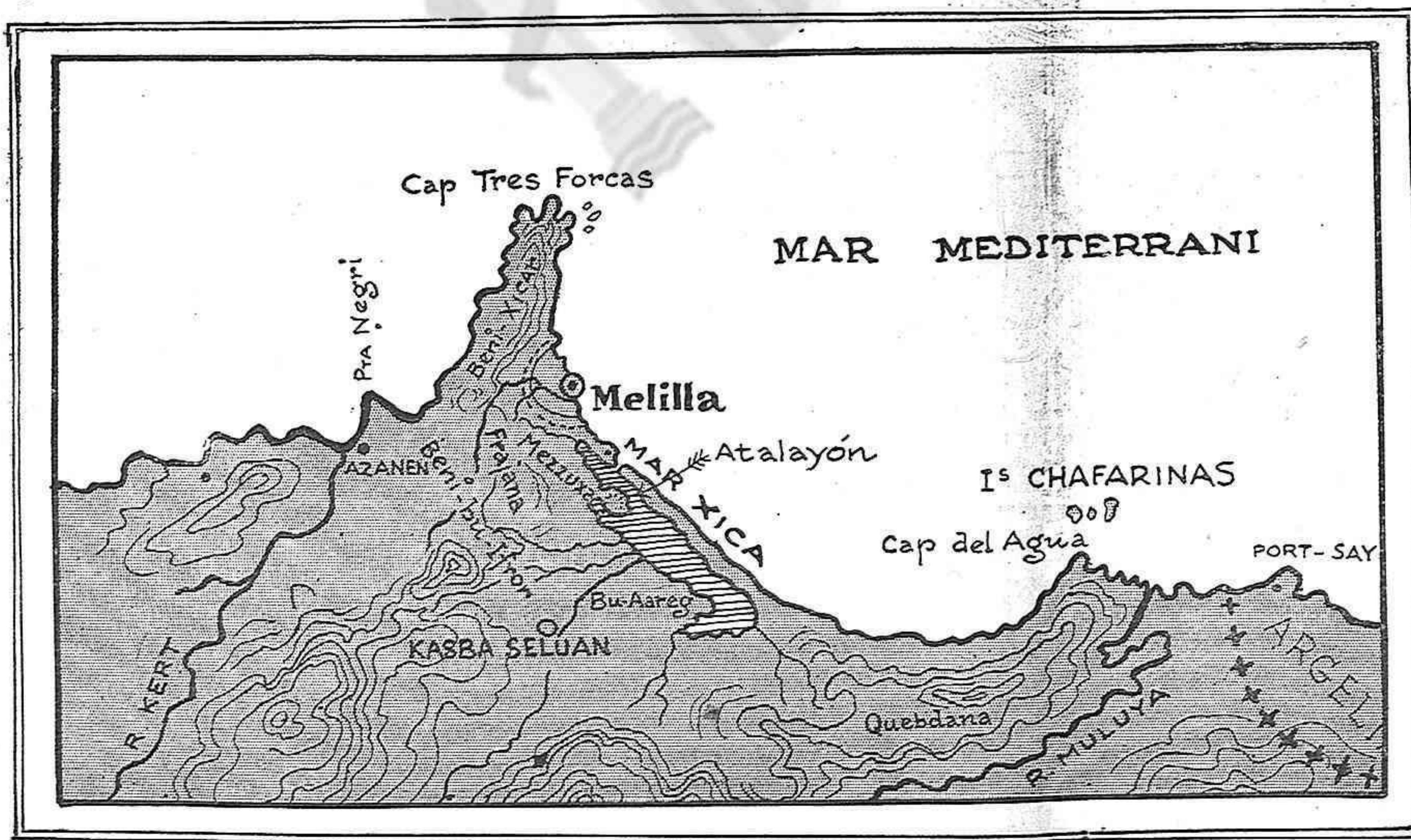
Les acacies bell color tenien,
l' orquesta finia 'l ball;
parelles amoroses sortien
y anaven voltes avall.

Ahont va succehir, sisó?... Aquestes coses, además de firmarse, han de dur loch y data, perque la posteritat se 'n pugui enterar.—Criollín: Li recomano més picardia y més originalitat.—Ramón Valls: Ha llegit las cantarellaas que dedica al senyor Ambrosio, y cregui, val més que no les publicuem. Uy, no se 'n daria poch de pisto!... El coneixím massal...—Virgini: Vagi á qualchevol llibreria y demani *El Llibre dels Petons*. Y no s' hi adormi, que s' acaben per moments.—Andreu Grau: La composició qu' envia té vuit versos ¿no es aixó? Donchs 'n hi han ben bé la meytat de sevillanos... y si no, fixis:

*Son bonicas, flairosas. . . curt
pro tenen totas lo cor fret . . . llarch
y si sols una excepció. . . agut
's troba ab un amor encés . . . llarch.*

Y donchs, que 's creuhen que aixó de fer versos es bufar y fer ampollas, ó declarar la guerra al moro?...—Un Concursant: Agrahim l' observació qu' està molt bé y 's tindrà present. En allò... ide tot se'n ha de passar l' aprenentatge!—Rafel Font: Si tenim humor y temps de ferhi algun retoc, s' aprofitará.—Jobico: Tal com està, resulta una mica perillosa, en el sentit jurisdiccionista... y fins en el literari. Permetíme que la fassi passar al laboratori. Ab una fumigació y un reactiu potser arribi á fer servey.—Un poeta noucentista: Ha llegit la seva *Ombriola*, y jay, que la trobo infantívola! .. y cursil...—C. Vallés: Son llibertats sense trascendència que s' han pres sempre 's conreuhadors d' aquest gènere de literatura. Ademés que, ... ara ja està fet, y ja ho diu el ditxo: *Deu nos en guard d' un...* etc.—Varis socis, N. P. F., y P. M.: No 'ns es possible, per variás rahóns.—C. V. T.: Ja te rahó, ja... Després de 'n Romanones, la culpa de tot, la té 'l clero.—L' Apotecari del Pou: Ay, ay, ay... vosté deu patir molt d' insolació, que té tentas ganas de anar á l' ombra... Y miri, que ara 'm sembla que tardaré a tornar á tenir amnistia.—Bratau y Armón: Al llegrir els seus detestables versos se m' acut parodiarné uns altres de célebres. Allá va!

*Dicen que en Atalayón
hay un fuego que horripila...
Yo he leído á Vd., Armon...
¡Jesús que vida tranquila
tendrán en Atalayón!*

MAPA DEL RIFF

Regió ocupada actualment per las tropas espanyolas.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.